

hvilket retteligt oversat betyder „efter dets Fuldmagt“. Danmark skal, naar det angaar Islands Anliggender, handle efter Islands Ordre. I Udenrigsministeriet ansættes en medislandske Forhold kendt Kommitteret til Behandling af islandske Sager. Han udnævnes efter den islandske Regerings Ønske og bliver en Slags islandsk Vice-Udenrigsminister. Men naar nu den danske Udenrigsminister og den islandske Vice-Udenrigsminister bliver uenige, og den danske Udenrigsminister ikke vil bøje sig — hvad saa? Ja, saa gaar Islænderen, og den islandske Regering vil naturligvis ikke give sit Samtykke til, at der vælges en ny Kommitteret. Og saa . . . ja, den højtærede Statsminister ryster paa Hovedet, men jeg har nu den Mening, at saa har vi Konflikten. For da vil Islænderne hævde, at Overenskomsten er brudt fra vor Side, og at de ikke længere behøver at føle sig bundne ved den. Jeg synes, at der her ligger Sprængstof. Og der ligger ogsaa Sprængstof i Paragraffens Bestemmelser om, at Island — der paa Steder, hvor Gesandt eller udsendt Konsul ikke er ansat, kan ansætte en saadan, og ved bestaaende Gesandtskaber og Konsulater kan ansætte Attacheer — har Ret til at udsende delegerede til at føre Forhandlinger om særlige islandske Forhold, efter nærmere Aftale med Udenrigsministeren eller, i paatrængende Tilfælde, uden en saadan Aftale.

Set fra et dansk Synspunkt er denne Bestemmelse lidet tiltalende, og for den islandske Nationalisme er den vistnok utilfredsstillende i Længden. Thi vel vinder Islænderne Tid til at uddanne islandske Attacheer i dansk diplomatisk Tjeneste, men tror man, at de hermed i det lange Løb vil lade sig nøje? nej, de vil nok med Tiden have deres egen Udenrigsminister, deres egne Gesandter, deres egne Konsuler. Hvad skulde de ellers med deres eget Flag? Sporene skræmmer. Det var, som bekendt, paa det diplomatiske og handelspolitiske Spørgsmaal, at Unionen mellem Sverige og Norge brast i 1905. Parallellen er nærliggende.

Den svensk-norske Union kunde ikke opsiges; det kan derimod den dansk-islandske. Som det er blevet sagt: Man har anbragt en Torpedo under Arken, en Torpedo, som er automatisk indstillet paa om 25 Aar at sprænge Stykkerne helt fra hinanden. Efter Udløbet af 1940 kan baade Rigsdagen og Lagtinget til enhver Tid forlange optaget Forhandling om Forbundslovens Revision, og hvis Forhandlingen

ikke fører til fornyet Overenskomst inden Udløbet af 3 Aar fra Forlangendets Fremsettelse, kan saavel Rigsdagen som Lagtinget vedtage, at Overenskomsten skal bortfalde. Men dette vil ikke sige, at vi saa kommer tilbage til det gamle Retsgrundlag, at der igen maa optages Forhandlinger om Islands Stilling indenfor Riget. Aldeles ikke. Ifølge Forbundslovens § 19 skal Danmark straks meddele udenlandske Magter, at det har anerkendt Island som suveræn Stat. Og er Island anerkendt som suveræn Stat, maa Ophævelsen af Forbundsloven betyde en endelig Adskillelse mellem Kongeriget Danmark og Kongeriget Island, hvis der da ikke af begge Parter vedtages en ny Forbundslov, hvortil der da ikke vil være megen Udsigt.

Det er blevet gjort gældende, at hvis et stort Flertal af Islænderne efter 1943 nærer et bestemt Ønske om at sønderrive ethvert Baand, der binder Island til Danmark, da vilde det være uværdigt for os Danske at stritte imod, og til den Betragtning kan vi Konservative slutte os. Vi indrømmer, at Danmark ikke er uden Skyld i sit Forhold til Island, og det var sikkert en Fejl, at Island ikke i Tide blev knyttet nærmere økonomisk og interesse-mæssigt til os. Men Forbundsloven skal jo i alt Fald gælde til 1943, og i den Tid kan det komme til mange Brydninger Danske og Islænderne imellem. Forbundsloven bringer efter vort Skøn ikke nogen varig og endelig Løsning paa det dansk-islandske Spørgsmaal. End ikke i de faa Aar, den skal staa ved Magt, er det sandsynligt, at den vil spare os for Uenighed.

Man er fra dansk Side villig til at anbringe dansk Kapital i Foretagender paa Island til Udvikling af Landets økonomiske Muligheder, men er det ikke at befrygte, at denne Villighed, der dog i høj Grad kommer Island til gode, vil blive svækket derved, at Overenskomsten kun skal gælde et forholdsvis kort Aaremaal? Thi en Kontrakt, der bærer Opsigelighedens Præg, bliver, synes jeg, et skrøbeligt Fundament for den Fællesbygning, der skulde grundes paa politiske og økonomiske Interesser.

Hvorfor ikke se Sandheden i Øjnene? Sandheden er dog den, at Island ikke længer skal være en Del af det danske Rige, at den nu bestaaende Rigsenhed skal ophøre, at der for Fremtiden bliver et Kongerige Danmark og et Kongerige Island, i det væsentlige kun forbundne ved en Personalunion, saaledes at Regenten bliver Danmarks Konge i Danmarks Anliggender og Islands Konge i Islands Anliggender. Men